

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Wielki numer 10 str. Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-7 w pol. **Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza** Adres: Toruń, Szeroka 11. **Cena numeru w Toruniu 20 gr.** w prowincji 25 gr. **Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11** Telefon redakcji dziennej 747, 748, nocnej 749.

Oddziały: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 - Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 - Grudziądz, ul. Słankiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Gdańska 4, tel. 64. - Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18. - Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

Rok IV. Toruń, środa 16 listopada 1932 Nr. 264

Długi wojenne, a Stany Zjednoczone

Nota angielska

Zbliża się termin 15 grudnia, kiedy to państwa europejskie będą zmuszone wpłacić zwykłą ratę tytułem spłaty swych długów wojennych w Stanach Zjednoczonych. Choć od tego terminu dzieli nas zaledwie kilka tygodni, przecież nie wiadomo dotychczas, jak sprawa ta właściwie zostanie rozstrzygnięta. Według wiadomości nadchodzących z Anglii, ostatni spadek kursu funta spowodowany został zakupem wielkich ilości dolarów ze strony Anglii w związku z zbliżającym się terminem spłaty.

Rządy W. Brytanji i Francji w swoim czasie postanowiły odroczyć złożenie swych not w kwestji długów wojennych aż do czasu wyborów prezydenta Stanów Zjednoczonych, aby kwestję długów nie komplikować ruchem wyborczym.

Obecnie, gdy wybory zapewniły już zwycięstwo Rooseveltowi, tak FRANCJA JAK I ANGLJA ZDECYDOWAŁY SIĘ OPUBLIKOWAĆ SWOJE NOTY.

Nota brytyjska w sprawie długów wojennych doręczona w Waszyngtonie amerykańskiemu sekretarzowi stanu przez ambasadora brytyjskiego w dniu 10 listopada br. została zakomunikowana prasie dla opublikowania w dziennikach poniedziałkowych. Nota rozpoczęła się od przypomnienia, że rząd brytyjski z najwyższą radością i gotowością zaprobował w swoim czasie propozycje prezydenta Hoovera w sprawie jednorocznego moratorium dla długów między państwami. Celem tej propozycji było jak to wówczas zostało oświadczone, ulżyć trudności, wynikającym z powodu spadku cen i wobec braku zaufania do gospodarki i politycznej stabilizacji, co przyczyniło się do przywrócenia tego zaufania. Nadzieje, związane z inicjatywą Hoovera nie zostały spełnione, gdyż trudności gospodarcze, którym inicjatywa ta miała ulżyć nie skończyły się. Nota przypomina, że już w październiku roku ub. komunikat, ogłoszony w Waszyngtonie z racji pobytu premiera Laval'a przyznał, że zanim rok Hoovera się skończy, niezbędnym będzie zawarcie między państwami stosownego porozumienia na okres przesileniowy, depresji handlowej, oraz że inicjatywa w tej sprawie powinna być zawczasu podjęta przez główne zainteresowane mocarstwa europejskie. Dziś wiele myślarzy na całym świecie doszło do przekonania, że o ile depresja ma być przezwyciężona, to dalsze środki zaradcze winny być podjęte. W zgodzie z powyższymi zacytowanymi zaleceniami europejskie mocarstwa kredytorskie zebrały się w czerwcu w Lozannie i porozumiały się do trwałego układu w sprawach reparacji. Układy te zmierzają do ostatecznego zakończenia spłat reparacyjnych. Wyobrażają one maksymalne współdziałanie, jakie w zakresie finansów między państwami zainteresowanymi mogły być dotąd okazać, aby przyczynić się do przywrócenia powszechnego dobrobytu, o co którego Stany Zjedn. zainteresowane są nie mniej od Wielkiej Brytanji i dla którego współdziałanie Stanów Zjedn. jest tak konieczne.

Rząd brytyjski uważa, że obowiązujące

obecnie układy między państwami zobowiązań finansowych winny być poddany rewizji. Rząd brytyjski posiada poważne przekonanie, że należy działać szybko i wierzy głęboko, że Stany Zjedn. znajdą sposób, aby nawiązać wymianę poglądów jaknajprędzej. Bezpośrednim celem niniejszej noty jest wykonanie spraw o charakterze bardziej ograniczonym. Dnia 15 grudnia przypada termin płatności następnej raty brytyjskiego długu wojennego, a niemożliwym byłoby spodziewać się, że w ciągu 5 tygodni mogłoby być osiągnięte porozumienie w sprawach o tak szerokim zakresie. Znalazłszy się więc w podobnych trudnościach, konferencja lozańska, aby przeprowadzić swo-

je prace bez przeszkód, uważa za konieczne wstrzymanie płatności bieżących rat. Rząd brytyjski ma nadzieję, że podobna procedura będzie zastosowana obecnie i zwraca się o odroczenie przypadającej od niego płatności na okres proponowanej niniejszymi rządami, lub na jakikolwiek inny okres, co do którego nastąpiłoby porozumienie.

Demarche Belgii

Bruksela, 15. 11. (PAT). Rząd postanowił lokować w Waszyngtonie demarche w sprawie długów wojennych. Demarche zbliżone jest w treści do not, przesłanych w tej sprawie przez rządy francuski i Wielkiej Brytanji.

Papen w Dreźnie z wizytą u rządu saskiego

Berlin, 15. 11. (PAT). Wczoraj kanclerz Papen przybył z oficjalną wizytą do rządu saskiego do Dreżna. W przemówieniu, wygłoszonym do członków gabinetu krajowego Papen oświadczył, że rząd Rzeszy opowiada się bez zastrzeżeń za ustrojem federalnym i od krajów związkowych oczekuje współpracy nad reformą konstytucji. W rozmowach z przedstawicielami prasy kanclerz oświadczył, że celem dążeń obecnego rządu Rzeszy jest stworzenie nowych podstaw konstytucyjnych, mających umożliwić współpracę szerokiej mas nad reformą ustroju z usunięciem wybujałego parlamentaryzmu z życia politycznego Niemiec. Wyniki konferencji z przywódcami stronnictw wykażą, czy i w jakiej mierze rząd liczy

może na poparcie swego programu w nowym Reichstagu. Osobiście kanclerz nie traci nadziei, że uda mu się doprowadzić do spotkania z Hitlerem.

Na pytanie, czy rząd zamierza zaproponować prezydentowi Hindenburgowi przeprowadzenie reformy ustroju w drodze przez konstytucję nieprzewidzianej, kanclerz dał odpowiedź przeczącą.

Na wtorek zapowiedziane są przyjęcia przedstawicieli centrum i bawarskiej partji ludowej.

Niespodzianką dla kół politycznych jest wiadomość, że kanclerz zwrócił się również do przywódców socjaldemokratów, jak posła Welsa i Breitscheida.

Francuski plan rozbrojeniowy

wzmocnił siły obronne przez redukcję sił agresywnych

Paryż, 15. 11. (PAT). Plan francuski, złożony w biurze konferencji rozbrojeniowej przez delegację francuską wychodzi z dwóch założeń: 1) stwierdza on, że redukcja zbrojeń nie może być osiągnięta bez uwzględnienia specjalnych warunków każdego kontrahenta oraz każdego państwa. 2) projekt francuski wskazuje na jednorodność, osiągniętą w sprawie wniosku Hoovera, wysuwającego jako główny cel konferencji rozbrojeniowej wzmo-

wienie sił obronnych przez zredukowanie sił agresywnych. Francja proponuje rozwiązanie całości zagadnienia przez stopniową reorganizację organizacji militarnych, które, uwzględniając specyficzne warunki polityczne danych krajów, utrudniają wszelką działalność agresywną. Projekt zaznacza, że w ten tylko sposób można będzie rozwiązać zadania niemieckie, dotyczące równouprawnienia.

„Pamiętajcie o tragedji białogórskiej“

Cześć muszą prowadzić politykę pro-polską a nie filoniem.

Bratysława, 15. 11. (PAT). Wychodzący tu „Slovak“ w artykule wstępny poddaje ostrej krytyce obecnemu kierunkowi polityki zagranicznej Czechosłowacji. Mianowicie dziennik wytyka rządowi praskiemu, że wbrew smutnym doświadczeniom z historii, tak tragicznym, jak utrata niepodległości państwa czeskiego, w polityce zagranicznej kroczy nadal po śliskiej i niebezpiecznej ścieżce filogermanskiej, kosztem zbli-

żenia z naturalnym i wielkim sąsiadem - Polską. Ostrzegając rząd przed groźnymi skutkami takiej polityki, które łatwo mogłyby powtórzyć tragedję białogórską, dziennik wypowiada się całkowicie za orjentacją polską. W konkluzji dziennik wytycza i podkreśla korzyści, jakie posiadałby dla bezpieczeństwa Czechosłowacji sojusz z Polską.

Brednie moskiewskiej „Prawdy“

Moskwa, 15. 11. (PAT). Londyński korespondent „Prawdy“ ostro atakuje Anglję w związku z odczytem Kiereńskiego, który się odbył w Londynie oraz ukazaniem się tam pierwszego numeru pisma „Inwestigator“, mającego być organem byłego hetmana Skoropadkiego. „Prawda“ z oburzeniem donosi dalej o rzekomym projekcie

lorda Rothermera proponującym wspólną interwencję antysowiecką anglo-francusko-niemiecko-polską, przyczem Polska miała by otrzymać jako rekompensatę część Ukrainy za stracone Pomorze. „Prawda“ twierdzi, że sprzeczna opinja sowiecka ma prawo domagać się ukrócenia „rozkiełznanej propagandy antysowieckiej“.

P. Prezydent Rzplitej wyjechał do Komory Cieszyńskiej

(o) Warszawa, 15. 11. (tel. wł.) Pan Prezydent Rzplitej wyjechał wczoraj rano w otoczeniu członków do cywilnego i wojskowego na polowanie do Komory Cieszyńskiej.

Przed wyjazdem jeszcze p. Prezydent przyjął przebywającego w Warszawie b. premiera Bartla w swoich apartamentach prywatnych. Pożatem w swoim domu odbył konferencję z min. W. R. i O. P. Jędrzejewiczem.

Według doniesień prasowych tematem konferencji miała być sprawa organizacji wyższych uczelni.

Benesz odwiedził amb. Skirmunta

Londyn, 15. 11. (PAT). Minister spraw zagr. Benesz, który bawi obecnie w Londynie odwiedził wczoraj po południu ambasadora Skirmunta.

Królewiec, 15. 11. (PAT). „Echo des Ostens“ donosi, że pewien nauczyciel w miejscowości Guttstadt (Warmja) urządził w swojej klasie „wybory“. Wyniki były następujące: komuniści 89 głosów, hitlerowcy 4 głosy, socjaliści 1 głos, centrum 11, niemiecko-narodowi 5 głosów.

Znamienne „wybory“ w pruskiej szkole

Londyn, 15. 11. (PAT). Minister spraw zagr. Benesz, który bawi obecnie w Londynie odwiedził wczoraj po południu ambasadora Skirmunta.

Terrorysty w Brazylii planowali zamach na prezydenta republiki

Buenos Aires, 15. 11. (PAT). Wykryto tu szeroko rozgałęziony spiszek terrorystyczny, skierowany przeciwko prezydentowi republiki i członkom rządu. W czasie rewizji znaleziono znaczny zapas materiałów wybuchowych, wystarczający dla fabrykacji 2500 granatów. Wielu anarchistów aresztowano.

Co znaczy słowo Europa?

Kongres imienia Volty

Rzym 15. 11. (PAT). Pod przewodnictwem Mussoliniego rozpoczął obrady międzynarodowy kongres imienia Volty. W kongresie bierze udział wiele wybitnych osobistości europejskich, m. in. senator Berenger, hr. Apponyi, Avenol, Jaspa, Politis i in. M. in. kongres ma za zadanie przestudjowanie w duchu naukowym problemu, jaki nasuwa słowo Europa.

Na posiedzeniu inauguracyjnym Mussolini życzył kongresowi by obrady jego były owocne nie tylko w dziedzinie idei, lecz także w dziedzinie polityki europejskiej.

3500 boliwijskich poległo w walkach z Paragwajem

Buenos Aires 15. 11. (PAT). Donoszą z Asuncion, że według dokonanych obliczeń w dotychczasowych walkach w Chaco poległo 3500 Boliwijskich. Straty Boliwijskich są bardzo znaczne. Liczba poległych i wziętych do niewoli znacznych oficerów boliwijskich wynosi przeszło 100. W związku z poniesionymi dotychczas klęskami przez wojska boliwijskie w Chaco rząd boliwijski odwołał wszystkich głównodowodzących poszczególnych oddziałów, mianując na ich miejsce nowych.

Czerwony szlardar na maszcie radiostacji berlińskiej

Berlin, 15. 11. (PAT). Donoszą z Lipska, że w dniu wyborów do rad gminnych na głowach masztów radiostacji nadawczej pojawiła chorągiew komunistyczna, którą po wielu trudach ściągnięto.

Wypadek ten wywołał w mieście zromumiałą sensację i jest żywo komentowany.

Nasza marynarka handlowa przeszła zwycięsko szturmową próbę sił

Dyrektor departamentu morskiego Ministerstwa przemysłu i Handlu p. Dr Hilchen udzielił następującego wywiada o celach naszej marynarki handlowej.

— W zakresie gospodarki morskiej — mówi p. dyr. Hilchen — jest się najbardziej bezpośrednio narażonym na wszelkie oddziaływania złej konjunktury, i to w skali międzynarodowej. Banderą pracuje poza murem obrony celnej — na arenie niezwykle silnej rywalizacji, w której zwycięstwo zabezpieczyć może sobie tylko ten, kto pracuje sprawniej, lepiej. Nasza młoda bandera odróżnia się w bardzo ostrą rywalizację ze starą tradycją i doskonałymi aparatami innych bander i to właśnie w okresie, kiedy kryzys żeglugowy niezwykle silnie zaostrzył konkurencję. Przeszliśmy w tym zakresie poprostu szturmową próbę sił...

WYWÓZ, PRZYWÓZ I PRZEWÓZ.

— Jak dotychczas — wyniki są zupełnie niezłe. Nie będę zasypywał liczbami statystyki, lecz ograniczę się do zestawienia: statki bandery polskiej przewiozły ogółem (wywóz, przywóz i przewóz) różnych towarów:

1930 r.	— 859.809 t.
1931 r.	— 1.063.467 t.
1932 r. (I. półr.)	— 478.501 t.

Oczywista, pewien spadek jest, ale bardzo nikły. I nadmiar niejednolity: np. przewozy drobnicy pod banderą polską dość silnie wzrastają, wywóz bekonów wzrasta, natomiast zanikł zupełnie transport tomasówki i masła. Ale ubytek np. tomasówki jest wynikiem wyłącznie złej konjunktury (spadek zapotrzebowania nawozów sztucznych w rolnictwie), natomiast zwiększenie przewozów drobnicy (1930 r. — 56.383 t., 1931 r. — 88.278 t., 1932 r. — I. półrocze — 92.580 t.) wynika niemal wyłącznie z doskonalącej się akwizycji, techniki przewozowej i t. d. Jest to dowód upartej walki o byt i pracę ze strony naszych przedsiębiorstw żeglugowych.

NA MORZU BEZ PRZERWY TRWA WYŚCIG PRACY.

Oczywiście, że ta walka kosztuje. Przedewszystkiem wymaga ona stałych nakładów inwestycyjnych i renowacyjnych. Na morzu nie wolno się starzeć, tu trzeba bardzo szybko nadążyć za inicjatywą konkurencji, za postępem technicznym, za narastającymi potrzebami życia i obrotu. W transporcie morskim statek, który był doskonały dla jednych potrzeb, może być zupełnie nieprzydatny dla potrzeb innych, a gdy ta nowa potrzeba powstanie, trzeba szybko zdobyć właściwy statek dla jej realizowania. Nasze przedsiębiorstwa nabyły w r. b. cztery statki, które doskonale pracują i utrwalają naszą pozycję w shipping'u. Ale to jeszcze nie wszystko: musimy iść dalej, aby nie dać sobie wyrwać tego, co zostało już zdobyte.

REORGANIZACJA PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGOWYCH.

— Słyszano się w roku bieżącym wiele o reorganizacji naszych przedsiębiorstw żeglugowych.

— Istotnie — poświęciliśmy rok bieżący na prace związane z reorganizacją i konsolidacją strukturalną tych przedsiębiorstw żeglugowych, w których uczestniczy kapitał państwowy. Są to trzy główne nasze przedsiębiorstwa: Żegluga Polska, Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe i Polskie Transatlantyczne Towarzystwo Okrętowe (Linja Gdynia — Ameryka). Poprzednie lata przyniosły sporo doświadczeń i obserwacji, które należało zrealizować. Najprzód więc dokonane zostało przekształcenie b. przedsiębiorstwa państwowego „Żegluga Polska” na spółkę akcyjną, do czego Rząd otrzymał podstawę prawną w ustawie z dnia 17 marca r. b. Chodziło o nadanie przedsiębiorstwu bardziej elastycznej struktury prawnej oraz o ułatwienie przyciągnięcia do niego kapitałów prywatnych. Spółka utworzona została z kapitałem 8 milionów złotych pokrytym w całości aportami rzeczowymi w postaci majątku (statków, nieruchomości i kapitałów) b. przedsiębiorstwa państwowego. Wszystkie akcje objął Skarb Państwa. — W Polsko-Brytyjskim Towarzystwie emitowana została jeszcze w r. 1931 nowa emisja akcji na cele rozbudowy tonażu. W Polskim Transatlantycznym Towarzystwie nastąpiła zmiana umowy ze wspólnikami duńskimi w tym sensie, że cena nabywania tej linii została zredukowana o 42 proc. i grupa polska stała się posiadaczem 75 proc. akcji przedsiębiorstwa przy pełnym oczy-

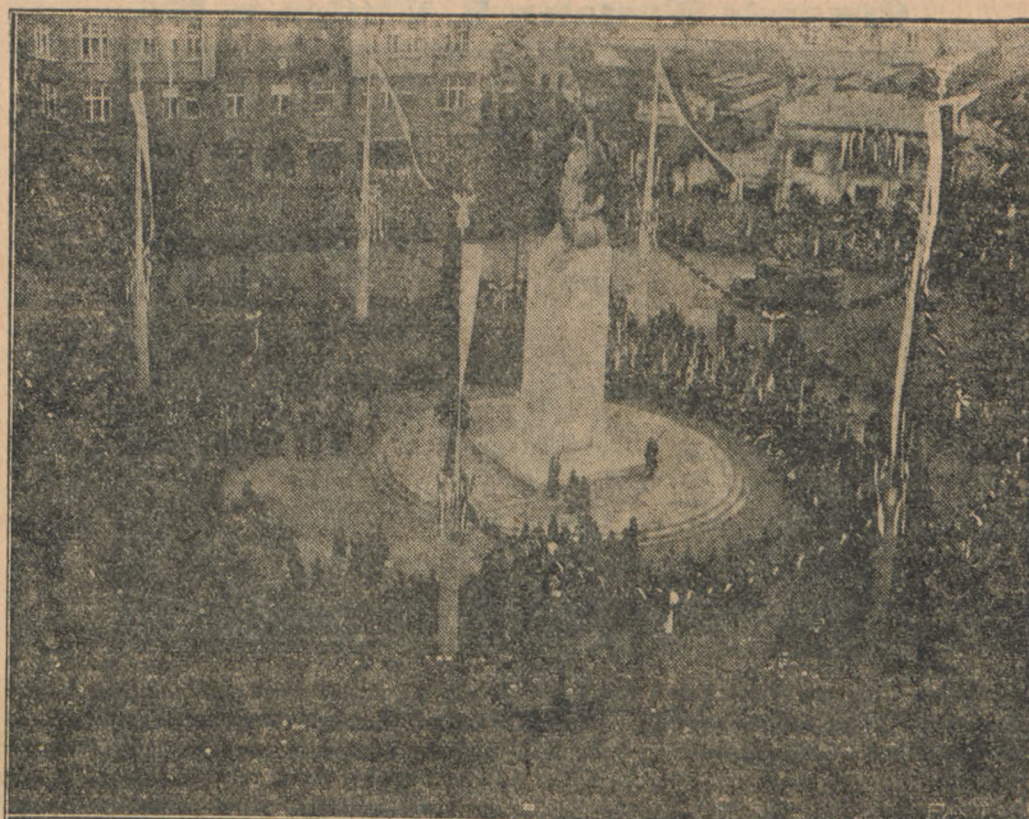
szczeniu hipotek statków. Dalsze posunięcia reorganizacyjne w naszych przedsiębiorstwach żeglugowych są natury czysto administracyjnej i eksploatacyjnej. Mając niedużą flotę, staraliśmy się potaniec jej administrację, co dało się osiągnąć przez centralizację pewnych czynności, t.j. obsługiwanie przez jeden wspólny aparat wszystkich naszych towarzystw żeglugowych w działach, w których to jest wskazane i możliwe, jak inspekcja, nadzór technicz-

ny, zaopatrywanie wspólne biura przedstawicielskie i t. p. W chęci uproszczenia i potanienia eksploatacji naszych towarzystw żeglugowych poszliśmy tak daleko, że dwa towarzystwa mają jednego i tego samego dyrektora, co upraszcza bardzo ich administrację.

NAJBLIŻSZE CELE.

— Podstawą rozwoju naszej marynarki handlowej są linie regularne towarowo-pasa-

Święto Lotnika

W ubiegły czwartek i piątek Warszawa święciła uroczystości „Święto Lotnika”, odbywające się rok rocznie ku czci poległych lotników. Uroczystości te rozpoczęły się w ubiegły czwartek apelem ku czci poległych lotników urządzonym na lotnisku cywilnym, oświetlonym reflektorami. Na lotnisku ustawili się: 1 pułk lotniczy w całości, delegacje wszystkich pułków lotniczych z całej Polski itd. Przy wielkim maszcie na którym wywieszono flagę o barwach narodu wyczoładowali się przedstawiciele władz wojskowych z szefem Sztabu Głównego, generałem Gąsiorowskim i szefem departamentu Aeronautyki MS Wojsk. płk. Rayskim na czele. Na zdjęciu naszym widzimy Pomnik Lotnika w chwili odsłonięcia.

Bałtyk — Morze Egejskie

Nowa taryfa polsko-rumuńsko-bułgarska — łączy dwa morza

W czasie od 26 do 28 października 1932 r. odbyła się w Sofji konferencja przedstawicieli kolei polskich, rumuńskich i bułgarskich, która miała za zadanie zatwierdzenie opracowanej na komisjach urzędniczych taryfy zwłazkowej między Polską a Bułgarią, oraz uchwalenie statutu związkowego.

Konferencja ustaliła jako termin wprowadzenia w życie polsko-rumuńsko-bułgarskiej taryfy zwłazkowej datę 1 marca 1933 r. Taryfa ta zorganizuje tranzyt nie tylko przez Rumunię do Bułgarii ale dzięki włączeniu do taryfy stacji granicznych polsko-czeskosłowackich, polsko-niemieckich i polsko-łotewskich z jednej strony a bułgarsko-tureckich, względnie bułgarsko-greckich z drugiej strony, także połączenie Bałtyku i Morza Północnego przez

Polskę, Rumunię i Bułgarię z morzem Egejskim, dzięki temu wzrośnie zasięg tranzytowy kolei polskich i rumuńskich.

Taryfa przewiduje między Polską a Rumunią jedno przejście przez Śniatyn Zaluże — Grigore Ghica Voda, między Rumunią a Bułgarią dwa: jedno już istniejące przez Bazaragio (Boteni — Oboriszte), drugie z przeladunkiem na Dunaju między stacjami Giurgiu port a Russe pristaniszte.

Przewozy przez Dunaj oddane zostały rumuńskiej Żegludze Rzecznej, pod odpowiedzialnością kolei rumuńskich.

Ministerstwo Komunikacji reprezentował na konferencji naczelnik wydziału Taryf Zagranicznych Mgr. Matoga.

Samorząd gospodaruje za drogo

Różnice, które powinny być wyrównane

W administracji samorządowej u nas ogólna suma wydatków (zwyczajnych i nadzwyczajnych) wskazuje, że wydatki na administrację ogólną w samorządzie wiejskim w woj. centralnych stanowią 27 proc. wsi wydatków, we wschodnich — 39,7 proc., w zachodnich — 30,9 proc. i w południowych — 24,4 proc. Nadmienić należy, że nie wzięto przytem pod uwagę nadzwyczajnych wydatków administracyjnych, jako częstokroć przypadkowych, i o ileby je uwzględnili, odsetek ten byłby jeszcze wyższy.

Nie wdając się w analizę celowości i słuszności pewnych wydatków, stwierdzić należy zbyt wielkie różnice, dochodzące przeszło do 15 proc. w poszczególnych dziedzinach. Nie można zjawiska tego wytłumaczyć tem, że przy niższej sumie bilansowej koszty administracyjne są wyższe, bo np. woj. południowe mają najniższą su-

mę wydatków (4.070 tys. zł) i najniższe koszty administracyjne (24,4 proc.), wówczas gdy woj. wschodnie przy wyższej sumie wydatków (10.401 tys.), mają też i wyższą stosunkowo sumę kosztów (4.134 tys. zł, co wynosi 39,7 proc.).

W samorządzie miejskim różnice pomiędzy poszczególnymi dzielnicami nie są tak wielkie, jednak i tutaj również istnieją. W rezultacie obliczeń wynika, że miasta mniejsze, liczące do 100 tys. mieszkańców, gospodarują stosunkowo znacznie taniej od gmin wiejskich, a różnica między poszczególnymi dzielnicami nie przekracza 5 proc. Przy uwzględnieniu zasad racjonalizacji pracy biurowej prawdopodobnie i ta różnica byłaby jeszcze mniejsza.

Bardzo duże wahania zachodzą pomiędzy wydatkami administracyjnymi miast dużych, liczących ponad 100 tys. mieszkań-

żerskie, łączące nasze porty z najgłówniejszymi centrami handlu europejskiego. W tym kierunku koncentrujemy dalsze wysiłki rozwojowe naszej żeglugi i uruchamiamy nowe linie regularne. Do tego jednak są potrzebne nowe statki, przystosowane do specyficznych warunków danej linii i tanie w eksploatacji, gdyż — jak powtarzam — tylko ta żegluga potrafi się utrzymać i umocnić na morzu, która będzie pracować najtaniej i najekonomiczniej. Przewadzimy pod tym względem studia, oparte o analizę naszego obrotu towarowego z krajami zamorskimi. W miarę więc wyjaśniania się naszych możliwości pod tym względem, będziemy rozbudowywali naszą sieć linii regularnych. Oczywiście, że wymagać to będzie postawienia odpowiednich, w każdym wypadku ściśle do potrzeb linii przystosowanych statków, — a z tego wynika konieczność ich budowy. — Oto jest cel, do którego w najbliższej przyszłości trzeba będzie zdążyć.

TRANSATLANTYCKA LINJA POLSKA NA PIERWSZYM MIEJSCU.

— Jeszcze jedno na końcu pytanie: Czy Linja Gdynia — Ameryka rozwija się dobrze i jakie może mieć znaczenie postawienie dwóch nowych statków, oraz jakie to mają być statki?

— Jeżeli chodzi o jej rozwój, to zrobiła ona prawdziwą niespodziankę. Pomimo zupełnego zaniku emigracji, wytworzył się między Polską a Ameryką Północną ruch turystyczny, względnie reemigracyjny, polegający na podróży Polaków amerykańskich do kraju w celu poszukiwania możliwości umieszczenia tam zarobionych pieniędzy. Zawdzięczając Polonii Amerykańskiej i jej przywiązaniu do flagi polskiej, ruch ten potrafił się w znacznym stopniu przyciągnąć na nasze statki, pomimo, że nie są one, w porównaniu do statków innych państw, dostatecznie luksusowe i szybkie. To też każdego zadziwia cyfra, jakie ogłasza Konferencja Atlantycka, gdzie Polska stoi na pierwszym miejscu pod względem utrzymania ruchu pasażerskiego. Emigrant stanowi tylko nieznaczny procent tego ruchu. Również przewóz towarów prawie się podwoił.

Jeżeli więc statki nasz., które obecnie potrzebują 12—13 dni, aby przebyć drogę z Ameryki do Polski i pod względem wygody i komfortu odbiegają daleko od tego, co daje konkurencja, zdobywają jednak taką ilość pasażerów, to gdy się spełnią nasze marzenia o nowych statekach i gdy będziemy mogli postawić dwa nowe statki, które tę drogę będą przebywać w 7—8 dni i przy względnej wygodzie, a nawet przy pewnym komforcie, to możemy mieć nadzieję, że ruch jeszcze bardziej się wzmocni. Zresztą jesteśmy, jak już zaznaczyłem na początku, w dobie ostrego kryzysu w żegludze morskiej, przyszość przyniesie przecież pod tym względem poprawę. Na ten czas winniśmy być już przygotowani.

Co się tyczy pytania, jakie to będą statki, to w tej chwili mógłbym powiedzieć tylko tyle, że ta sprawa znajduje się jeszcze w stanie początkowych badań i studiów. Punktem wyjścia będą tutaj przede wszystkim doświadczenia, poczynione na linii transatlantycznej w latach ubiegłych, oraz skrupulatne rozważenie naszych potrzeb, a w szczególności potrzeb pasażerów średniego typu, który w komunikacji Polska — Ameryka pod polską banderą zawsze stanowić będzie największy odsetek. Będziemy się starali dać mu w tych statekach szybkość podróży, możliwe jej wygody i taniość kosztów przejazdu.

Z powiatu lipnowskiego

Za oszczerstwo. W ubiegłym roku ukazał się w „Robotniku” szereg artykułów oszczerczych, wymierzonych przeciwko...

szeregu miejscowości odbyły się tłumne zebrania rolników. Na zebraniach tych po ożywionej dyskusji uchwalono wszędzie odpowiednie rezolucje...

Gieldy

Warszawskie notowania walutowe. z dnia 14 XI 1932 r. Transakcje Kupno WALUTY. Dolar St. Zjedn. Belgja 123,65 - 123,34

Notowania ziemiołódów w Poznaniu. Dostawa bieżąca. parytet Poznań, handel hurtowy za 100 kg. z dn 14 XI 1932 r.

pszena 65% 36,00-38,00 Otręby żytnie pszenne Rzepak

Notowanie kupców zbożowych w Toruniu

Toruń. 14 XI. 1932. Ceny rozumieją się za 100 kg franco stacja za ladowania na Pomorzu, za otręby franco stacji odbiorcza.

Z prawami szkół państwowych 8-klasowe gimnazjum żeńskie G. Winogrodzkiego w Wejherowie

BYDGOSZCZ

PRZETARG PRZYMUSOWY. Dnia 16 listopada rb. o godz. 8,30 sprzedam w Prądkach u p. Gehnke...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 16. 11. 1932 r. sprzedawca będę w drodze przetargu publicznego najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatę...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniu 16. 11. br. o godz. 13,30 sprzedam przy ul. Szubińskiej 41 za natychmiastową zapłatę...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniu 16. 11. br. o godz. 9 sprzedam przy ulicy św. Trójcy 15 za natychmiastową zapłatę...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniu 16. 11. br. o godz. 12 sprzedam w f. i. e. „Rawa” przy ul. Śniadeckich 37 za natychmiastową zapłatę...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniu 16. 11. br. o godz. 14,30 sprzedam przy ul. Grunwaldzkiej 98 za natychmiastową zapłatę...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniu 16. 11. br. o godz. 10 sprzedam przy ulicy Nakielskiej 2 za natychmiastową zapłatę...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniu 16. 11. br. o godz. 13 sprzedam przy ulicy Dąbrowskiego 7 za natychmiastową zapłatę...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 16 bm. sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę przy ul. Wiatrakowej 11 o godz. 11: wózek dziecięcy sportowy, lustro, stolik i stół ogrodowy...

(-) Walkiewicz, komornik sądowy w Bydgoszczy.

GRUDZIĄDZ

PRZETARG PRZYMUSOWY. W czwartek dnia 17. 11. br. o godz. 10 sprzedawca będę za gotówkę więcej dającemu w Grudziądzu przy Placu 23 Stycznia...

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W środę dnia 16 listopada 1932 r. o godz. 10 przed poł. sprzedawca będę w drodze przetargu przymusowego więcej dającemu za natychmiastową gotówkę...

FASONÓW LAMPY ELEKTRYCZNE WISZĄCE, STOJĄCE 7737 NAJNOWSZYCH GUSTAW HEYER Toruń Tel. 517 Szeroka 6

PRZETARG

na odstąpienie jednorazowego zboru na pniu wikliny, przydatnej na cele koszykarstwa za państwowych kęp wiklinowych nad Wisłą...

Przekazy pieniężne i przesyłki do Z. S. S. R.

Przedstawicielstwo Handlowe Z. S. S. R. podaje do wiadomości, że przekazy pieniężne na „Torgsin” przyjmują banki: Gospodarstwa Krajowego, Powszechny Kredytowy, Zachodni, Udziałowy...

UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej firmy Bracia Grześkowiak zwołuje się Walne Zebranie wierzycieli na termin końcowy na dzień 7 grudnia 1932 r.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział „B” pod Nr. 54 przy firmie „Stocznia Gdynska” Spółka Akcyjna w Gdyni...

PRZETARG PRZYMUSOWY. W czwartek dnia 17. 11. br. o godz. 10 sprzedawca będę za gotówkę więcej dającemu w Grudziądzu przy Placu 23 Stycznia...

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział „B” pod Nr. 54 przy firmie „Stocznia Gdynska” Spółka Akcyjna w Gdyni...

PRZETARG PRZYMUSOWY. W czwartek dnia 17. 11. br. o godz. 10 sprzedawca będę za gotówkę więcej dającemu w Grudziądzu przy Placu 23 Stycznia...

(-) Walkiewicz, komornik sądowy w Bydgoszczy.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym Oddział „A” pod Nr 27 przy firmie Łuszczarnia Ryb Wasserberger i Ska Spółka Komandytowa w Gdyni...

Darmo! dostanie każdy piękny duży kalendarz zegarowy przy zakupie od złotych 3.-. A mieszkanie, które ten kalendarz ubiera, tam się drzewiami i oknami szczęście wdziera!

Okazja Sprzedam korzystnie: Pokój stołowy dąb brzoźwy i jeden pokój mahoniowy, sypialnię malowaną białą...

Folwark 276 mórg, ziemia buraczna na drenowana, budynki nowe, luksusowe, dom 9 pokojów...

Kawaler z zawodu piekarz 40 lat, pragnie z braku znajomości poznać tą drogą towarzyski życie.

Pokoju próżnego lub tańszego umeblowanego poszukuje małżeństwo. Oferty Dzień Pom. 8193

Przekazy pieniężne i przesyłki do Z. S. S. R. Przedstawicielstwo Handlowe Z. S. S. R. podaje do wiadomości...

PAPIER biurowy od dziesiąt 70 gr. kg. Władysław Kulerski Tel. 330-Grudziądz-Pańska 19

Dywan nowy prawdziwy perski piękny deseń, sprzedam okazjynie byle zaraz, bardzo tanio. Oferty do Dnia Pom. Toruń.

Kilimy piękne desenie tania na raty oglądać można: Toruń Sw. Jakóba II I. p. (przedtem Rynek Nowomiejski).

KREDYT!!! na asygnaty, wszelkie towary wysyłam do domu 8153 ARACZEWSKI Chełmińska 2 tel. 370 i 376.

Zdun poszukuje pracy, wykonuje wszelkie prace zdunskie. Fr. Karłowski, Toruń-Mokre, Podgórna 9. 8147

Portjer z kaucją zł 600.- poszukujący do kawiarni w Gdyni. Wł. Karłowski, „Gazeta Morska” Gdynia pod „Ada”.

Swinie drożej! nie wolno zaniedbywać hodowania do paszy prawdziwej Centralny Michałowski w Gdyni wszędzie do nabycia; wystrzeżać się naśladownictwa.

Parcelle budowlane i dom z ogrodem sprzedam Toruń-Mokre, ul. Staszycza 5. 8035

Teatr Polski w Toruniu Repertuar We wtorek, dn. 15 bm. o godz. 20-tej „TANI WTOREK” ostatni raz „Zonczka z Variete” Farsa w 3 aktach A. Mollera, ceny najniższe od 0.30 do 2.- zł.

W piątek, dnia 18 bm. o godz. 20-tej przedstawienie dla wojska „Krolewski teatynak” Sztuka historyczna w 4 aktach L. Rydla. Abonamenty i passep partout nieważne.

Selegramy

2 ostatniej chwili

Fantazje rewizjonistów angielskich o Pomorzu

Pozostał im tylko jeden „argument” komunikacyjny

Nieoceniony nasz „przyjaciel” Garvin w „Observer” omawia w bardzo obszernym artykule drogi prowadzące do rozbrojenia i udziału swego błogosławieństwa brytyjskiemu programowi rozbrojenia przedstawionemu w Izbie Gmin w przemówieniach Simona i Baldwin. Przy samym końcu swego artykułu Garvin powraca jednak do swego ulubionego tematu, a mianowicie do granicy polsko-niemieckiej, pisząc co następuje:

„Rozbrojenie jest tylko symptomem, ale nie przyczyną. Wielkie zadanie polega na tym, aby zacząć usuwać aktywne przyczyny zbrojeń i potencjalne powody ewentualnej wojny.

W tym kierunku powołani mężowie stanu Europy nie ruszyli jeszcze palcem w ciągu czterech lat, należy rozpocząć od strony praktycznej. Korytarz polski (Pomorze), wciśnięty między Prusy wschodnie a resztę Niemiec, jest najbardziej ostrym drażniącym współczynnikiem na świecie. Ci, co tego sobie nie uświadamiają, nie wiedzą nic, a nie o głównym zadaniu Europy (1). Bezpośrednie połączenie terytorjalne nierozdzielnych Niemiec musi być przywrócone (2).

Dlaczego nie miałby istnieć korytarz niemiecki do Prus wschodnich poprzez korytarz polski (??). Technika współczesna mogłaby

to zagadnienie rozwiązać, wnosząc wiadukty dla kolei i szos ponad niemieckim pasem o ograniczonej szerokości (3). Gdyby tę ideę praktyczną wykonano, przyczyniłoby się to więcej do pogodzenia się i do rozbrojenia, aniżeli wszelkie argumenty prawne na świecie.

Fantastyczny pomysł Garvina stanowi o tyle postęp, o ile chodzi o tok myślenia tego uchodzącego za wybitnego publicystę angielskiego, że nie wysuwa on już konieczności

oddania Niemcom całego Pomorza, lecz tylko wąskiego pasa dla celów wyłącznie komunikacyjnych. Wskazanie na rewizję granicy polsko-niemieckiej od strony komunikacyjnej dowodzi zresztą, że jest to jedyny argument, jaki pozostał rewizjonistom angielskim, podczas gdy wszystkie inne argumenty wysuwane dawniej, jak historyczne, etnograficzne i gospodarcze, załamały się same w sobie, nie wytrzymując żadnego porównania z argumentami polskimi.

Marturologia robotnika polskiego w Niemczech

Wśród nich z Rzeszy z zemsty za służbę w wojsku polskim

Lipsk, 15. 11. (PAT). Kilka dni temu wydarzył się w Niemczech środkowych następujący wypadek:

Niejaki Stanisław Grochała, przybywszy w 1922 r. do pracy do Niemiec, ożenił się po pewnym czasie z Niemką. Jesienią 1929 r. Grochała czyniąc zadość obowiązkowi służby wojskowej, wyjechał do kraju, skąd w roku 1931 powrócił do rodziny. Od tego czasu rozpoczyna się prawdziwa marturologia polskiego robotnika. Władze niemieckie prześladowały Grochałę, a pracodawcy kategorycznie odmawiali zatrudnienia Grochały. Utrzymuje się on z pracy rąk żony. Wszelkie próby uzyskania prawa dalszego pobytu w Niemczech spełżyły na niczem. Nie pomogła również interwencja konsulatu polskiego w Lipsku. Wła-

dze niemieckie z niespotykaną w innym kraju bezwzględnością wydalili rodzinę Grochały z granic Rzeszy, naruszając przez to przede wszystkim w odniesieniu do żony, która była w posiadaniu przewidzianych przez konwencję potrzebnych dokumentów upoważniających ją do dalszego przebywania wraz z dziećmi na terytorjum Rzeszy. Jak się dowiadujemy, konsul polski w Lipsku złożył w tej sprawie energiczny protest.

Wydalenie Grochały nie jest ostatecznym wypadkiem. Wbrew przyjętym na siebie zobowiązaniom, Niemcy często łamały przepisy konwencji emigracyjnej. Wypadek powyższy wywołał wśród wychodźstwa polskiego w środkowych Niemczech wielkie oburzenie.

Kartele muszą obniżyć ceny do dnia 15 grudnia

(o) Warszawa, 15. 11. (tel. wł.) Według obiegających pogłosek, czynniki rządowe postanowiły do dnia 15 grudnia przeprowadzić zniżkę cen szeregu artykułów przemysłowych. Pertraktacje na ten temat już podjęto.

Obecnie toczą się rozmowy z kartelem cementowym oraz w sprawie obniżenia cen żelaza i nafty. Rząd domaga się obniżenia cen o 10—12 proc.

Organizacje przemysłowe wystoso-

wują wielki memoriał, w którym dowodzą, że cen obecnych nie można obniżyć ze bronią ich cyfry kalkulacyjne.

Rząd jednakże wysuwa swoje żądania w sposób kategoryczny.

Według wiadomości, dochodzących bardzo luźno, nie jest wykluczone, że nieprzejednane stanowisko karteli może spowodować zastosowanie przez rząd nowej polityki wobec organizacji kartelowych.

Wyrok śmierci w Gdyni za szpiegostwo

Skazańca Łuczковского ulaskawił Pan Prezydent Rzplitej

Wczoraj przed sądem okręgowym w Gdyni jako sądem doraźnym odbyła się rozprawa przeciw 36 letniemu Janowi Łuczkowskiemu woźnemu jednemu z miejscowych szkół powszechnych, pochodzącemu z Luzewa, w pow. wągrowieckim, i szwagierce jego tancerce Joannie Powierskiej z Rogówka, w pow. toruńskim, oskarżonym o działalność szpiegowską.

Rozprawa ze względu na swój charakter odbyła się z wyłączeniem jawności.

O godzinie 6,30 wieczorem Sąd ogłosił wyrok, uznający oskarżonego Łuczковского winnym zbierania wiadomości w celu ujawnienia ich przedstawicielowi obcego wywiadu na szkodę obrony wojskowej Państwa i skazując go za te zbrodnie na karę

śmierci.

Oskarżona Powierska za pośredniczenie w tych czynnościach skazana została na 15 lat więzienia.

Po odczytaniu wyroku i jego motywów przez przewodniczącego rozprawy wiceprezesa S. O. Heidricha w sali sądowej rozległ się głośny płacz Powierskiej. Policjanci zmuszeni byli wyprowadzić ją z sali, gdyż nie była w stanie iść o własnych siłach. Łuczkowski zupełnie złamany moralnie i fizycznie pozostał jeszcze przez pewien czas na ławie z głową bezwładnie wspartą na poręczu.

Ponieważ od wyroku sądu doraźnego żadnej apelacji nie ma, obrońca z urzędu Łuczковского mec. Zięciak zapowiedział wniesienie prośby do P. Prezydenta Rzplitej o ulaskawienie.

Bratanie się francuskich radykałów z Piłsudczykami

Moskwa, 15. 11. (PAT). „Prawda”, odnosząc o pobytku francuskiego deputowanego Coł'a na uroczystościach dn. 11 listopada w Polsce nazywa to bratanie się francuskich radykałów z Piłsudczykami.

Awantury obwiepolskie na uniwersytetach szkodzą imieniu polskiemu zagranicą

(o) Warszawa, 15. 11. (tel. wł.). Przewodniczący Centrali Klubów uniwersyteckich w Chicago Trzyna nadesłał do Warszawy do Koła Opieki nad akademikami polskimi zagranicą depeszę, w której stwierdza, że awantury na uniwersytetach w Polsce i wiadomości o nich wywierają w Ameryce szkodliwy wpływ na opinię imienia polskiego zagranicą.

Walcząc o honor Polski na wszechnicach amerykańskich, wzywamy o zaniechanie wszystkiego, co szkodliwym mogło Polsce o zachowanie spokoju i pielęgnowanie dawnych tradycji polskich.

Dziennik czeski w obronie Pomorza

Morawska Ostrawa, 15. 11. (PAT). Organ czeskiej narodowej demokracji „Moravsko Slezsky Denik” wystąpił w obronie Pomorza polskiego przed napaścią lorda Rothermera. Plan Rothermera oderwania Pomorza od Polski i zwrócenia go Niemcom nazywa dziennik wysoce naiwnym, ale mało niebezpiecznym ponieważ wyszedł od człowieka, którego ekstrawagancji już w Europie nawet jego pupile nie biorą poważnie. Granice Polski, ustalone przez traktaty międzynarodowe, są nietykalne, kończy pismo, a każda próba ich zmiany spotyka się ze stanowczym sprzeciwem mocarstw.

Rybakom polskim P. Bank Rolny sprolongował spłate kredytów

(o) Warszawa, 15. 11. (tel. wł.). W Ministerstwie Rolnictwa odbyła się konferencja przedstawicieli Banku Rolnego i organizacji rybackich. Przedstawiciele organizacji rybackich wysunęli postulat sprolongaty kredytów w wysokości 1 miliona zł. do r. 1934. Uchwałą Banku Rolnego rada, przypadająca na listopad, została sprolongowana na 3 miesiące.

Mowa prezesa Calondra w dniu otwarcia gimnazjum w Bytomiu

Na uroczystości otwarcia gimnazjum polskiego w Bytomiu prezes Komisji Mieszanej p. Calonder wygłosił dłuższe przemówienie, w którym wyraził swe zadowolenie i swą radość, że mniejszość polskiej Górnego Śląska niemieckiego udało się wreszcie powołać do życia wyższą szkołę prywatną, prywatne gimnazjum polskie.

Gimnazjum prywatne powitać należy serdecznie, jako urzeczywistnienie ustanowionego przez konwencję Genewską prawa mniejszości polskiej, jako ważny etap w rozwoju kulturalnym tej mniejszości.

W zakończeniu swego przemówienia p. Calonder podniósł: Mniejszość z przyczyn rzeczowych wycofała chwilowo prośbę o nadanie prawa publiczności swej szkole prywatnej. Lecz później, w stosownym czasie, ponowi ona ten wniosek.

Szczególną radością napawa mnie otwarcie szkoły ze względu na jej wychowanków, którzy z utęsknieniem wyczekiwali tego dnia i którzy teraz z młodocianym zapałem przystąpią do pracy.

Obrady centralnej organizacji rolniczej

Warszawa, 15. 11. (PAT). Wczoraj odbyło się walne zgromadzenie Centralnego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych, poprzedzone nabożeństwem w kościele św. Krzyża.

Obrady zagałę i następnie objął przewodnictwo wiceprezes C. T. O. i K. R. p. Malski. Po stwierdzeniu prawomocności walnego zgromadzenia i przyjęcia regulaminu obrad, dyrektor Rudnicki złożył sprawozdanie za czas od dn. 1 kwietnia 1931 roku do dn. 31 marca br. Następnie prezes Malski omówił plan pracy i budżet.

Po dyskusji nad sprawozdaniem i planem prac oraz budżetem walne zebranie przystąpiło do wyboru 12 członków rady głównej C. T. O. i K. R. na okres 3-letni i 5 członków komisji rewizyjnej na 1 rok. Następnie walne zebranie uchwaliło szereg drobnych zmian w statucie C. T. O. i K. R.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdansk za wiersze m/m na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
4 . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Przy sądownym ściąganiu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw
spornych właściwe są Sądy w Toruniu. Za terminowy druk przepisane
miejsca ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Słowackiego 19/21
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz: Józef Doboszański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny na Gdynię Wiktor Mielnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Władysław Kawałkowski
Inowrocław, Rynek 25.
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz, Józef Stanecz, Rynek 10/11.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski”, „Dzień Bydgoski”, „Gazeta Morska”,
„Dzień Grudziądzki”, „Dzień Kaszubski”,
„Dzień Kujawski”
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A.
w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi
w ekspedycji miejscowych agencji . . . 3— zł
z odnośnieniem do domu w Toruniu . . . 3,40 zł
przez pocztę z odnośnieniem . . . 3,36 zł
pod opaską . . . 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gd przez chłopca . . . 2,30 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . . 7— zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
P R E N U M E R A T A „DNIA KUJAWSKIEGO” miesięcznie w administracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnieniem kwartalnie 9,27 zł
miesięcznie 3,09 zł